

Už je to tak, že v den půstu myslím stále ještě víc na Mariánské Lázně než na bratrstvo. Co nás vlastně vedlo (s Jiřím Němcem a Václavem Freiem) k tomu, abychom tam jeli? Dalo se přece předpokládat, že to nebude mít hladký průběh. Jenže my jsme měli naději, že se tam přece jenom dostaneme, že promluvíme s vynikajícími lidmi, že přispějeme ke skutečnému dialogu. Naše naděje se odnášela k tomuto vzdálenému, či spíše blízkému sice, ale v blízkosti, v dohlednu nekončícímu cíli, totiž skutečnému dialogu. Tato naděje nás vedla k tomu, že jsme se nezachovali tak, jak by bylo možno od nás očekávat, ale že jsme se přece jen (po odmítavém dopise Eriky Kadlecové) do Mariánských lázní vypravili. Jednali jsme z „nekonečné“, tedy pravé naděje – a proto jsme se řítili do průšvihů. V důsledku tohoto průšvihů se ukázala nejenom nám, ale všem, kteří byli nablízku, situace ve své pravé podobě, ve své skutečnosti. To jest: ukázalo se, že dialog není skutečností, že ještě nemá volnou cestu. Když se mne dnes večer ptal (v Makarské vinárně) Jürgen Moltmann, zda jsme neměli potíže s policií apod. (leccos se mezi účastníky PG rozneslo), nemohl jsem mu dost dobře líčit, co to všechno pro nás znamenalo a znamená, a řekl jsem jen, že potíže skoro žádné nebyly, a pokud nějaké ještě nastanou, že jsme s nimi počítali. Ve skutečnosti jsme byli událostmi překvapeni a dost zaskočeni; téměř jsme to nedovedli unést. Jak nesmírně těžké je zůstat vnitřně neotřesen, když vás odněkud vyhodí! A přece: kdybychom to byli všechno lépe zabezpečili, domluvili, naaranžovali, abychom se tam přece jenom dostali (nenápadně, jen abychom nakukovali) – nebylo by tím něco zůstalo promarněno? Není právě průšvih tohoto typu naplněním naděje v jejím podstatném smyslu, i když se zvnějška jeví jako její zmar? To, čeho se naděje (skutečná, pravá naděje) dočká, je pravda – pravá podoba věcí, ostře viděná a nekamuflovaná. Nadějný průšvih je ten, který neupíná svou naději k tomu, že „to dobře dopadne“, že průšvih nebude tak velký apod., ale že se v průšvihů a skrze průšvih prosadí, uplatní, realizuje pravda.